

สมบัตืห้องสมุดรัฐสภา

เอกสารอ้างอิงและสาระสังเขป

ปัญหาการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน

ห้องสมุดรัฐสภา

ศูนย์บริการเอกสารและค้นคว้า

สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

อส ๓๔๐๐๐๓

เอกสารอ้างอิงและสาระสังเขปฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อการ
ให้บริการเร่งด่วน (alert service) แก่สมาชิกรัฐสภา
อย่างไรก็ตาม ความคิดเห็นที่ปรากฏอยู่ในเอกสารอ้างอิงและ
สาระสังเขปฉบับนี้ เป็นเพียงความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน
ดังนั้น จึงมิได้มีความผูกพันใด ๆ กับห้องสมุดรัฐสภา
ศูนย์บริการเอกสารและค้นคว้า สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

บทนำ

การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญยิ่งในกระบวนการทางการเมือง เนื่องจากการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกถึงเจตจำนงของประชาชนในการปกครองประเทศ การที่ประชาชนไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากเท่าใด ย่อมเป็นเรื่องซึ่งประการหนึ่งของระดับความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยที่ผ่านมาต่างก็พยายามทุกวิถีทางที่จะกระตุ้นและพัฒนาประชาชนให้มีความตื่นตัวทางการเมืองในทุกระดับ

อย่างไรก็ตาม ในด้านคุณภาพของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนก็เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เนื่องจากการเลือกตั้งแต่ละครั้งที่ผ่านมา มักปรากฏว่า มีการใช้อามิสสินจ้างเพื่อผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน หรือมีพฤติกรรมการทุจริตการเลือกตั้งอยู่เนือง ๆ ดังจะเห็นได้จากการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2529 ที่กลุ่มอาสาประชาชาติได้เปิดเผยให้เห็นถึงกลวิธีต่าง ๆ ในการหาเสียงที่เป็นการทุจริตหรือการปฏิบัติมิชอบในการหาเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง เช่น การซื้อบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อเก็บไว้ไม่ให้ประชาชนไปลงคะแนนเสียง หรือเพื่อให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่เจ้าของบัตรประจำตัวประชาชนไปลงคะแนนเสียง การใส่ร้ายป้ายสีคู่แข่ง การทำลายป้ายหาเสียงของกลุ่มคู่แข่ง และการแจกเงิน หรือแจกสิ่งของ หรือสร้างสาธารณประโยชน์ หรือให้คำมั่นสัญญาต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนกับคะแนนเสียง เป็นต้น และแม้แต่การเลือกตั้งครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ก็ปรากฏว่ามีพฤติกรรมการทุจริตการเลือกตั้งในลักษณะดังกล่าวเช่นเดียวกัน รวมทั้งมีการใช้จ่ายเงินเพื่อซื้อคะแนนเสียงเลือกตั้งมากขึ้น และได้แพร่กระจายไปทุกภาคของประเทศ¹

ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2529 ได้มีการวิเคราะห์ว่าทุกภาคของประเทศมีการซื้อคะแนนเสียงกันอย่างแพร่หลาย ภาคที่มีการซื้อคะแนนเสียงกันมากที่สุดได้แก่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณร้อยละ 28 รองลงมาคือ ภาคเหนือ ประมาณร้อยละ 25 ภาคกลาง ประมาณร้อยละ 14 ส่วนภาคใต้ก็มีการซื้อคะแนนเสียงกันมากพอสมควร นอกจากนี้ยังมีการซื้อขายบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อทำให้ประชาชนไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่ได้

-----
* ปริญญาเอกรัฐศาสตร์ (Candidate)

ซึ่งผลของการสำรวจปรากฏว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการซื้อขายบัตรประจำตัวประชาชนกันมากที่สุด คือประมาณร้อยละ 6 พฤติกรรมการซื้อคะแนนเสียงดังกล่าว จึงเป็นปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งในระบบการเลือกตั้งของไทย เนื่องจากเป็นพฤติกรรมที่มีความเกี่ยวเนื่องกับคุณภาพของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนทั้งประเทศ²

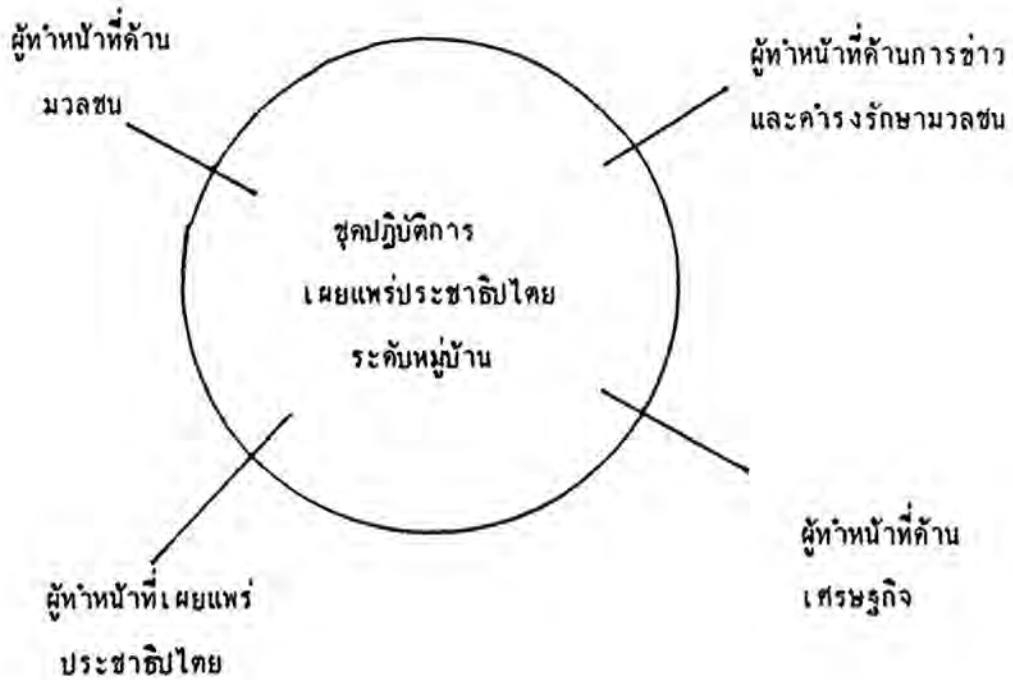
หลังจากที่มีการทำรัฐประหาร โดยคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 รัฐบาลของนายอานันท์ ปันยารชุน ได้ให้ความสนใจในเรื่องความบริสุทธิ์ยุติธรรมของการเลือกตั้ง ซึ่งจะมีขึ้นในต้นปี พ.ศ. 2535 เป็นอย่างมาก จนถึงกับมีการเสนอโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านขึ้นมา เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้หมดไป อย่างไรก็ตามโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านก็ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรงมาตั้งแต่ที่ยังไม่ได้เริ่มโครงการในภาคปฏิบัติแต่อย่างใด

ความเป็นมาและลักษณะของโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน

จากการที่การเลือกตั้งในระดับต่างๆ ที่ผ่านมา ถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรงว่ามี การซื้อคะแนนเสียงและใช้สิทธิพลในการเลือกตั้งเพื่อหวังให้ได้รับเลือกตั้งเป็นสำคัญ โดยไม่ได้คำนึงถึงผลเสียหายที่จะตามมา เช่น การฉ้อราษฎร์บังหลวง และการเสื่อมศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นต้น รัฐบาลจึงมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยเร่งหามาตรการป้องกันเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรม ตลอดจนมีการซื้อคะแนนเสียงและใช้สิทธิพลในการเลือกตั้งให้น้อยที่สุด กระทรวงมหาดไทยจึงได้จัดทำโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านขึ้น เพื่อสนองนโยบายดังกล่าวของรัฐบาล โดยให้มีการเร่งรัดการให้ความรู้ความเข้าใจและมีจิตสำนึกทางการเมืองที่ถูกต้อง ตลอดจนสามารถดำเนินชีวิตตามวิถีทางประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขได้

แนวความคิดในการดำเนินงานตามโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ถือว่าหมู่บ้านเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญอย่างยิ่งในการปลูกฝังประชาธิปไตย กระทรวงมหาดไทย จึงได้จัดเจ้าหน้าที่เข้าไปในหมู่บ้านที่มีอยู่เป็นจำนวนถึง 62,373 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 ชุด ชุดละ 4 คน เรียกว่า "ชุดปฏิบัติการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน" ดังภาพ โดยชุด

ปฏิบัติการแต่ละคนจะมีหน้าที่และกิจกรรมดังต่อไปนี้³

เป้าหมายการทำงาน

1. ให้ประชาชนในหมู่บ้านเห็นความสำคัญของการเลือกตั้ง และไม่ยอมให้มีการซื้อขายเสียงในหมู่บ้าน
2. ให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ในทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดศักดิ์ศรีและไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลใด ๆ ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
3. สร้างพลังมวลชนที่มีอุดมการณ์ต่อต้านการซื้อขายเสียง
4. หุ้มครองป้องกันให้ประชาชนมีอิสระในการใช้สิทธิเลือกตั้ง

ภารกิจของชุดปฏิบัติการ

คนที่ 1 เป็นหัวหน้าชุดและทำหน้าที่เผยแพร่ประชาธิปไตย

หน้าที่ สร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกประชาธิปไตยให้เกิดขั้นแก่ประชาชน โดยเฉพาะการเลือกตั้ง

วิธีการ

1. นำชุดปฏิบัติการเข้าพบและรายงานตัวต่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อขอความร่วมมือ ความอนุเคราะห์และขอคำปรึกษาต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน
2. ศึกษาข้อมูลทุกด้านของหมู่บ้าน โดยการพูดคุยกับผู้นำในหมู่บ้าน
3. สร้างความสัมพันธ์กับชาวบ้านและกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน โดยการปรับทุกข์ ผูกมิตร เป็นต้น
4. ชี้แจงให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาธิปไตยแก่ชาวบ้านในทุกโอกาส เช่น การเยี่ยมตามบ้าน การพบปะพูดคุย การชี้แจงในงานบุญ ซึ่งอาจกระทำโดยคนเดียว หรือ ร่วมมือกับสมาชิกในชุดปฏิบัติการ
5. ประเด็นที่ต้องชี้แจงเผยแพร่ประชาธิปไตย ได้แก่
  - 5.1 ประชาธิปไตย คือ การที่ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจในการปกครองประเทศ ซึ่งประชาชนจะเลือกผู้แทนไปทำหน้าที่แทนคน
  - 5.2 วิธีชีวิตประชาธิปไตย คือ การใช้ชีวิตประจำวันที่มีหลักเกณฑ์ ได้แก่
    - การปรึกษาหารือ
    - การตัดสินใจร่วมกันโดยใช้เหตุผลและเสียงข้างมาก
    - การอยู่ร่วมกันโดยเคารพกติกาและกฎหมาย
    - การมีสิทธิเสรีภาพ แต่ต้องไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน
    - การรักษาสาธารณสมบัติร่วมกัน
    - การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้าน
  - 5.3 ความสำคัญของการเลือกตั้ง คือ การเลือกคนไปทำหน้าที่แทนเรา พูดแทนเรา และคิดแทนเรา
  - 5.4 หน้าที่ของผู้แทนราษฎร
    - ทำหน้าที่แทนตัวเราในเรื่องการออกกฎหมาย
    - ทำหน้าที่แทนตัวเราในเรื่องการควบคุมรัฐบาล

- นำเรื่องทุกข์ร้อนของเราไปบอกรัฐบาลให้แก้ไข

5.5 ผู้แทนที่ดี ต้อง

- ชื่อสัตย์ สุจริต
- ไม่ทอดทิ้งประชาชน
- ไม่คดโกงประชาชน โดยเอาเงินไปซื้อเสียง หรือจ้างประชาชนให้ไป

เลือกคนเป็นผู้แทน

- มีความรู้ความสามารถ
- มีคุณธรรม

5.6 ลักษณะของผู้แทนไม่ดี

- ใช้เงินซื้อเสียงหรือใช้สิ่งของล่อให้ไปเลือกคน
- เป็นนักเลงหัวไม้
- เป็นผู้มีอิทธิพล และประวัติดูเสื่อมเสีย
- คดโกง ไม่ซื่อสัตย์

5.7 ผลเสียที่เกิดจากการซื้อเสียง

- ทำให้ผู้แทนไปถอนทุนคืน
- เปิดโอกาสให้คนมีเงินแต่ไม่หวังดีต่อประเทศชาติ ใช้เงินซื้อเสียง และเข้าไปเป็นใหญ่ในแผ่นดิน ซึ่งจะเป็อันตรายต่อชาติบ้านเมือง
- คนที่ใช้เงินซื้อเสียงมักจะเป็นคนไม่จริงจัง เมื่อได้เป็น ส.ส.ก็จะออกกฎหมายเป็นประโยชน์กับคนบางกลุ่ม แต่เป็นอันตรายต่อประเทศชาติส่วนรวม
- คนซื้อเสียงอาจรับเงินมาจากนายทุนต่างชาติ ที่ไม่หวังดีต่อประเทศไทย
- อาจทำให้มีการขายชาติได้

5.8 หน้าที่ของประชาชนในการป้องกันการซื้อเสียงเลือกตั้ง

- ให้ความรู้เรื่อง การเลือกตั้ง และอันตรายของการซื้อเสียง แก่เพื่อนบ้านและคนในครอบครัว
- ติดตามข่าวคราว ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการซื้อเสียง และแจ้ง

ทางราชการ

- ต่อต้านการซื้อเสียงทุกชนิด
- ไม่รับเงินหรือสิ่งของจากผู้ใดเป็นสิ่งแลกเปลี่ยนเพื่อไปเลือกตั้ง

5.9 แนวทางปฏิบัติของประชาชนในการเลือกตั้ง

- ไปเลือกตั้งทุกครั้ง
- ชักชวนคนอื่นไปเลือกตั้ง
- สอคล้องกุแลไม่ให้มีการโกงการเลือกตั้ง

คนที่ 2 ทำหน้าที่ด้านเศรษฐกิจ

หน้าที่ แนะนำช่วยเหลือราษฎรในการประกอบอาชีพ เพื่อยกฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น โดยไม่ตกเป็นทาสของผู้มีอิทธิพล

วิธีการ

1. สสำรวจสภาพความเป็นอยู่ของคนในหมู่บ้าน โดยแยกเป็นคนรวย คนฐานะปานกลาง คนยากจน และให้ความสำคัญแก่กลุ่มคนที่ยากจนและค่อยโอกาสเพื่อหาทางช่วยเหลือ
2. ศึกษาปัญหาความทุกข์ร้อนของคนยากจนและค่อยโอกาส เช่น เรื่องเจ็บไข้ได้ป่วย เรื่องอาชีพและรายได้ การไม่ได้รับบริการจากรัฐ เป็นต้น จัดทำบัญชีและให้ความช่วยเหลือ หากไม่สามารถช่วยเหลือได้ ให้แจ้งอำเภอทราบเพื่อช่วยเหลือต่อไป
3. ขอความช่วยเหลือจากทางราชการเข้าไปสู่หมู่บ้าน
4. แนะนำชาวบ้านให้รู้จักใช้จ่ายอย่างประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย ละเลิกอบายมุข
5. กุแลไม่ให้มีการเอาเปรียบในการค้าขาย ดำเนินปัญหาและไม่สามารถแก้ไขได้ ให้ประสานกับทางอำเภอ
6. ชี้้นำให้เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การไม่ใช้สารเคมีหรือถ้าจะใช้ก็ใช้อย่างถูกต้อง การใช้บุยธรรมชาติ การไม่ตัดไม้ทำลายป่า การรักษาแหล่งน้ำลำธาร การรักษาความสะอาด รักษาสุขภาพอนามัย เป็นต้น

คนที่ 3 ด้านมวลชน

หน้าที่ ใช้กลุ่มมวลชนที่มีอยู่ใน ให้เป็นแนวร่วมพิทักษ์ประชาธิปไตย

วิธีการ

1. ค้นหาผู้ที่ได้มีการจัดตั้งอยู่ในหมู่บ้าน
2. เข้าก่อกองกับกลุ่มต่าง ๆ โดยการเข้าร่วมและให้ความช่วยเหลือกิจกรรมของกลุ่มเพื่อสร้างศรัทธาและความเชื่อดี
  3. พบปะผู้ในกลุ่มต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ และขยายแนวความคิดในเรื่องต่อไปนี้
    - 3.1 การเลือกตั้งที่ถูกต้อง
    - 3.2 ผลเสียของการซื้อเสียง
    - 3.3ต่อต้านการซื้อเสียง
4. ร่วมกิจกรรมการพัฒนาในหมู่บ้านทุกครั้งและพยายามชี้ให้คนมาร่วมกิจกรรมได้

รู้ถึงการหาประโยชน์แก่สังคมหรือ/และประเทศชาติ
5. จัดตั้งกลุ่มต่อต้านการซื้อเสียงเลือกตั้ง ซึ่งเป็นแนวร่วมในการพิทักษ์ประชาธิปไตย โดยดำเนินการ ดังนี้
  - 5.1 สอดส่องดูแลบุคคลที่มีพฤติกรรมจะซื้อเสียง
  - 5.2 เกาะติดเพื่อสร้างความเข้าใจและเตือนสติ
  - 5.3 ถ้ามีปัญหาให้แจ้งผู้ปฏิบัติการตำบล หรืออำเภอ
6. จัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนการเลือกตั้งที่ถูกต้องที่มีขึ้นในหมู่บ้าน เช่น การเกาะประตูไปใช้สิทธิ การออกเสียงพวงมาลัย การรณรงค์ด้วยสื่อมวลชน เป็นต้น

คนที่ 4 ด้านการข่าวและดำรงรักษามวลชน

หน้าที่ ให้การปกครอง คุ้มครองดำรงรักษามวลชนและแนวร่วมที่มีอุดมการณ์ต่อต้านการซื้อขายเสียง

วิธีการ

1. ประสานกับฝ่ายมวลชน ขอทราบจำนวนมวลชนที่ได้รับการจัดตั้งแล้วเพื่อต่อต้านการซื้อเสียง
2. คุ้มครองกลุ่มต่อต้านการซื้อขายเสียงที่จัดตั้งขึ้น เพื่อให้ทำหน้าที่ได้สะดวกปลอดภัย
3. คุดูแลชาวบ้านไม่ให้ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลหรือการข่มขู่หลอกลวงของผู้ใด
4. จัดตั้งอาสาสมัครผู้ให้ข่าวในพื้นที่ และประสานกับหน่วยข่าวอื่นในพื้นที่
5. ติดตามสอดส่องดูแลพฤติกรรมของคนแปลกหน้า โดยทำหน้าที่ด้านการข่าว และจัดตั้งแกนข่าวของตนขึ้นมา
6. ถ้ามีบุคคลหรือกลุ่มใดมาต่อต้านชักชวนการทำงานของกลุ่มมวลชนของเรา ก็ให้หาทางป้องกัน
7. แจ้งข่าวสารที่เป็นภัยต่อการเลือกตั้งต่ออำเภอ
8. คุแลไม่ให้มีการซื้อขายเสียงในการเลือกตั้ง
9. คุ้มครองประชาชนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยเสรีและปลอดภัย

กิจกรรมของ สป.สบม.		
วันที่	ผู้เป็นหัวหน้าชุดและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผู้ทำหน้าที่ด้านเศรษฐกิจ ผู้ทำหน้าที่ด้านสวัสดิการ ผู้ทำหน้าที่ด้านวิชาการ ผู้ทำหน้าที่ด้านประชาสัมพันธ์	
1	<ul style="list-style-type: none"> - นำชุดปฏิบัติการ เข้าพบและรายงานตัวต่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อขอความร่วมมือและขอคำปรึกษาในการทำงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - ไปพร้อมกันทั้งหน้าชุด
2-6	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาข้อมูลและสภาพทุกด้านของหมู่บ้าน - พบผู้นำและบุคคลสำคัญของหมู่บ้าน - สร้างความสัมพันธ์กับชาวบ้านและกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน โดยการปรับทุกชุมชนมิตร 	<ul style="list-style-type: none"> - ไปพร้อมกันทั้งหน้าชุด - ศึกษาและค้นหา กลุ่มที่ได้จัดตั้งขึ้นแล้วในหมู่บ้าน - เข้าคลุกคลีกับกลุ่มต่างๆ ด้วยการเข้าร่วมและช่วยเหลือกิจกรรมของกลุ่มเพื่อเสริมสร้างศรัทธาและความเชื่อถือ

วันที่	กิจกรรมของ สป. สปม.		
ผู้เป็นหัวหน้าชุดและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดย	ผู้ทำหน้าที่ด้านเศรษฐกิจ	ผู้ทำหน้าที่ด้านมวลชน	ผู้ทำหน้าที่ด้านการข่าวและคำร้องรักษามวลชน
- ร่วมกิจกรรมของหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาปัญหาของกลุ่มคนยากจนและเครือข่ายโอกาส เพื่อหาทางแก้ไข เช่น การเจ็บไข้ อาชีพ รายได้ การไม่ได้รับบริการของรัฐ เป็นต้น - นำปัญหาที่พัฒนาให้สู่ปฏิบัติการ ร่วมกันแก้ไข หากเกินความสามารถให้รายงานต่อชุดปฏิบัติการควบคุมหรือทางการตำบลหรือทางอำเภอ 	<ul style="list-style-type: none"> - ขยายแนวความคิดพบปะผู้นำกลุ่มต่างๆ อย่างสม่ำเสมอในเรื่องการเลือกตั้ง ที่ถูกต้อง ผลเสียของการซื้อขายเสียงและการต่อต้านการซื้อเสียง 	

วันที่	กิจกรรมของ สป.ศบม.			
	ผู้เป็นหัวหน้าชุดและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	ผู้ทำหน้าที่ด้านเศรษฐกิจ	ผู้ทำหน้าที่ด้านมวลชน	
7	ประชุมปรึกษาหารือและสรุปผลการทำงาน			
8-13	<ul style="list-style-type: none"> - ชี้แจงให้ความรู้ทางด้านประชาชาติไทยในโอกาสที่เหมาะสม เช่น การเยี่ยมชมบ้าน การพบปะพูดคุย การชี้แจงในงานบุญ โดยอาจจะทำคนเดียวหรือร่วมกับบุคคลอื่น - กลุ่มเป้าหมายที่ค้ำจุนซึ่งเงินให้มิ จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด 	<ul style="list-style-type: none"> - นำปัญหาที่พบมาให้ชุดปฏิบัติการร่วมกันแก้ไข หากเกิดความสามารถให้รายงานต่อ สป.ศ.หรือทางอำเภอ - แนะนำชาวบ้านให้รู้จักใช้จ่ายอย่างประหยัดไม่ฟุ่มเฟือยเล็กน้อย - ขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ ของทางราชการ 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งกลุ่มต่อต้านการซื้อขายเสียเลือกตั้งเพื่อเป็นแนวร่วมในการพิทักษ์ประชาธิปไตยโดยสอดคล้องกับบุคคลที่มีพฤติกรรมจะซื้อขายเสียเกอะติคเพื่อสร้างความเข้าใจและดำเนินการให้แจ้ง สป.ศ.หรือทางอำเภอ 	<ul style="list-style-type: none"> - คู่มือรณรงค์ต่อต้านการจัดซื้อขายเสียที่จัดตั้งขึ้น เพื่อให้ทำหน้าที่ที่สะดวก ปลอดภัย - จัดตั้งอาสาสมัครผู้ให้ข่าวในพื้นที่และประสานกับหน่วยข่าวอื่นในพื้นที่ - ติดตามสอดส่องพฤติกรรมของแกนนำและจัดตั้งหน้า โดยทำหน้าที่ด้านการข่าวและจัดตั้งแกนข่าวของตนเองมา - หากมีบุคคลหรือกลุ่มใดมาต่อต้านขัดขวางการทำงานของกลุ่มมวลชนของเรา ก็ให้หาทางป้องกัน - แจ้งข่าวสารที่เป็นภัยต่อการเลือกตั้งต่ออำเภอ - คู่มือชาวบ้านไม่ให้เกิดภัยคุกคามหรือการข่มขู่ของผู้ใด

กิจกรรมของ ชป. สมม.			
วันที่	ผู้เป็นหัวหน้าชุดและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	ผู้ทำหน้าที่ด้านเศรษฐกิจ	ผู้ทำหน้าที่ด้านมวลชน
		<p>ให้เข้าไปแก้ไขข้อหาของหมู่บ้าน</p> <p>- ดูแลไม่ให้มีการซื้อขายแบบเอารัดเอาเปรียบ ดำเนินข้อหาแก้ไขไม่ได้ให้ประสานกับทางอำเภอ</p> <p>- ชี้แจงให้เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ</p> <p>เช่น การไม่ใช้สารเคมี การใช้ปุ๋ยธรรมชาติ การไม่ตัดไม้ทำลายป่าตลอดจนการรักษาท้องน้ำ</p>	<p>ผู้ทำหน้าที่ด้านมวลชน</p> <p>- ดำเนินการต่อเนื่องจากสัปดาห์ที่ผ่านมา</p>
			ผู้ทำหน้าที่ด้านข่าวและดำรงรักษามวลชน

กิจกรรมของ สป. สบม.			
วันที่	ผู้เป็นหัวหน้าชุดและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	ผู้ทำหน้าที่ด้านเศรษฐกิจ	ผู้ทำหน้าที่ด้านมวลชน
14	ประชุมปรึกษาหารือและสรุปผลการทำงาน		
15-20	ชี้แจงให้ความรู้ทางคำปรึกษาโดย แก่กลุ่มเป้าหมายให้ได้กลุ่มเป้าหมาย รวมกับสับคำที่ผ่านมามีน้อยกว่า ร้อยละ 20 ของกลุ่มเป้าหมายทั้ง หมด	- คำเป็นการต่อเนื่อง จากสับคำที่ผ่านมามี ให้ได้อีกกลุ่มเป้าหมาย รวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของกลุ่มเป้าหมาย ทั้งหมด	- คำเป็นกิจกรรม ต่อเนื่องจากสับ- คำที่ผ่านมามี - จัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุน การเลือกตั้งทุก ประเภทที่มีขึ้น ในหมู่บ้าน เช่น การเคาะประตู ไปใช้สิทธิ การ ออกเสียงตามสาย การณรงค์ให้ไปส- เตอร์ เป็นต้น
			- ดูแลไม่ให้เกิดการสูญเสียในการเลือกตั้ง ทุกประเภท - กำกับครองประชาชนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดย เสรี โดยไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลหรือการหลอกลวง ลวง - คำเป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากสับคำที่ผ่านมามี

กิจกรรมของ สป. สปม.				
วันที่	ผู้เป็นหัวหน้าชุดและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	ผู้ทำหน้าที่ด้านเศรษฐกิจ	ผู้ทำหน้าที่ด้านมวลชน	ผู้ทำหน้าที่ด้านข่าวและดำรงรักษามวลชน
21	ประชุมปรึกษาหารือและสรุปผลการทำงาน			
22 - ก่อนวัน เลือก ตั้งหนึ่ง วัน	- ชี้แจงให้ความรู้ประชาชนไทยแก่กลุ่มเป้าหมายให้ได้กลุ่มเป้าหมายครบร้อยละ 100 ตลอดจนค่าเงินการชี้แจงกลุ่มเป้าหมายซ้ำอีกครั้งหนึ่ง	- ค่าเงินการต่อเมืองจากสปีคาค่าที่ผ่านมายังจนให้กลุ่มเป้าหมายมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีพออยู่พอกินครบร้อยละ 100 ก่อนวันเลือกตั้ง 1 วัน	- ค่าเงินการต่อเมืองจากสปีคาค่าที่ผ่านมายังจนถึงวันเลือกตั้ง 1 วัน	- ค่าเงินการต่อเมืองจากสปีคาค่าที่ผ่านมายังจนถึงวันเลือกตั้ง 1 วัน
วัน เลือก ตั้ง	ชุดปฏิบัติการระดับหมู่บ้านร่วมกับกลุ่มต่อต้านการซื้อเสียง ดูแลให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม ปราศจากการซื้อเสียง			

กล่าวโดยสรุป โครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน (ผปม.) เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นตามนโยบายของรัฐบาลทางด้านการพัฒนาการเมืองการบริหารที่มุ่งส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และต้องการดูแลการเลือกตั้งให้เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม โดยกระทรวงมหาดไทยมอบหมายให้กรมการปกครองจัดทำโครงการขึ้นเพื่อฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนในหมู่บ้านทั่วประเทศในการเผยแพร่ให้ประชาชนเข้าใจหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งโดยไม่เห็นแก่อำสสินจ้าง เพื่อจัดการข้อเสียในการเลือกตั้งทุกระดับ ตลอดจนรู้จักนำหลักการประชาธิปไตยไปใช้ในการดำรงชีวิต ซึ่งชุดปฏิบัติการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านดังกล่าว เรียกว่า "4 อาสาพัฒนาประชาธิปไตย" เป็นหน่วยปฏิบัติการระดับพื้นที่ที่นายอำเภอพิจารณาคัดเลือกจากอาสาสมัครในหมู่บ้านที่มีคุณสมบัติพิเศษด้านมนุษยสัมพันธ์ และมีความเสียสละเต็มใจปฏิบัติงาน โดยมีชุดปฏิบัติการระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการปฏิบัติงานของ "4 อาสาพัฒนาประชาธิปไตย" ตลอดระยะเวลาดำเนินโครงการ

ชุดปฏิบัติการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านตามโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน หรือ "4 อาสาพัฒนาประชาธิปไตย" ประกอบด้วย

- 1) ทหาร หรือตำรวจ อาจเป็นทหารพราน สมาชิกอาสารักษากินแดน ทหารกองหนุนเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ (กนช.) หรือตำรวจตระเวนชายแดน (คชก.)
- 2) ครูในหมู่บ้าน
- 3) ผู้สื่อข่าวสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (ผสส.) หรืออาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ซึ่งผ่านการอบรมจากกระทรวงสาธารณสุข
- 4) ประชาชนในหมู่บ้านที่อำเภอคัดเลือกจากผู้นำในท้องถิ่น

นอกจากนี้ โครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านยังมีสาระสำคัญที่น่าสนใจอีกคือ

พื้นที่ปฏิบัติการ : จำนวน 62,373 หมู่บ้าน ชุมชนเขตเทศบาล 1,438 ชุมชนเขตเมืองพัทยา 32 ชุมชน และชุมชนเขตกรุงเทพมหานคร 267 ชุมชน มีจำนวนผู้ปฏิบัติการ

ต้นฉบับไม่มีหน้า

ต้นฉบับไม่มีหน้า

ผลสำเร็จ	ปัญหา
<p>เวลา ส่วนใน<u>ระดับท้องถิ่น</u> มีการให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี โดยมีการแบ่งพื้นที่ออกเป็นเขตชุมชนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน สำหรับ<u>ระดับตำบลและหมู่บ้าน</u> สามารถปฏิบัติงานได้ผลดียิ่ง โดยเฉพาะผู้นำคามธรรมชาติดำเภอคัดเลือกเข้ามาร่วมในชุมชนปฏิบัติการ</p> <p>4. ประชาชนรู้จักโครงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยระดับหมู่บ้านมากขึ้น และเห็นถึงอันตรายของการซื้อเสียง จึงควรขยายโครงการออกไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะมีการเลือกตั้ง</p>	

- ที่มา :
1. คำให้สัมภาษณ์ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของกระทรวงมหาดไทยต่อสื่อมวลชนต่าง ๆ
  2. สรุปผลการดำเนินงานตามโครงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยระดับหมู่บ้านของตัวแทนกระทรวงมหาดไทยต่อคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาประชาสัมพันธ์ซึ่งผู้เขียนร่วมเป็นอนุกรรมการอยู่ด้วย

ความคิดเห็นจากชุดปฏิบัติการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน

ผลสำเร็จ	ปัญหา
1. ประชาชนบางคนให้ความเห็นว่าถ้ามีการซื้อเสียงก็จะรับ แต่จะพิจารณาว่าจะเลือกหรือไม่เลือกอีกครั้งหนึ่ง	1. เพื่อมิให้งานประจำบกพร่อง เวลาที่ปฏิบัติงานจึงมีเพียงช่วงเย็นถึงค่ำและวันหยุด ทำให้ไม่สะดวกเท่าที่ควร
2. ผู้นำชุมชนในท้องถิ่นให้สัญญาว่าจะเลิกติดต่อบริษัทซื้อเสียง	2. ประชาชนบางส่วนไม่สนใจที่จะมาร่วมกิจกรรมนัดหมายแล้วก็ไม่มา
3. ประชาชนให้การสนับสนุน จึงคาดว่าน่าจะเป็นโครงการที่ได้ผล	3. ความรู้ทางการเมืองไม่ใช่เรื่องสอนกันง่าย ๆ แม้จะได้รับการอบรมมาแล้วอย่างดี
	4. ประชาชนมีขอบเขตของการรับรู้ที่จำกัด ส่วนใหญ่เรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเอง
	5. ประชาชนมีความเห็นว่า การซื้อเสียงเป็นเรื่องที่ไม่ร้ายแรง เนื่องจากนักการเมืองส่วนใหญ่ซื้อเสียงกันแทบทั้งนั้น ทำให้เปลี่ยนค่านิยมยาก
	6. ชุดปฏิบัติการบางคนอยู่ใต้อิทธิพลของนักการเมือง
	7. แม้โครงการนี้จะคืบหน้าไประดับหนึ่ง แต่เมื่อใกล้เลือกตั้ง อาจจะเปลี่ยนแปลงไปว่าจะเลือกใครระหว่างผู้ที่ซื้อเสียงกับผู้ที่ไม่ซื้อเสียง แต่ส่วนใหญ่จะยังเลือกผู้ที่ซื้อเสียง

ผลสำเร็จ	ปัญหา
	8. ค่าตอบแทนน้อย ทำให้ไม่มีกำลังใจในการปฏิบัติงาน 9. ชุดปฏิบัติการบางคนมีความรู้ไม่สูงนัก ทำให้การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยมีปัญหา 10. ประชาชนที่เป็นเจ้าของบ้านไม่ค่อยอยู่บ้าน เนื่องจากต้องไปทำงาน 11. ต้องไปปฏิบัติงานประจำ ทำให้ไม่มีเวลาร่วมเผยแพร่กับเพื่อนร่วมชุดปฏิบัติการได้ บางคราวต้องให้ผู้อื่นไปเผยแพร่แทน 12. ประชาชนไม่ไว้ใจชุดปฏิบัติการบางคน โดยเฉพาะผู้ที่เป็นทหาร

ที่มา : รายงานพิเศษทีมข่าวภูมิภาคมติชน, มติชน, 16 มิถุนายน 2534, หน้า 12.

ความคิดเห็นที่ปรากฏในสื่อมวลชน

ผลสำเร็จ	ปัญหา
1. ทำให้ประชาชนได้รับความรู้เรื่องสิทธิเสรีภาพในการปกครองระบอบประชาธิปไตย 2. ทำให้การซื้อขยาเสียงและการทุจริตในการเลือกตั้งลดน้อยลง	1. โครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยในลักษณะนี้เคยดำเนินการมาแล้วหลายครั้งในอดีต แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จและไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายจำนวนมากที่ได้เสียไป

ผลสำเร็จ	ปัญหา
<p>เพราะการให้ความรู้ทางประชาธิปไตยแก่ประชาชนเป็นไปอย่างทั่วถึงและจริงจัง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 2. การปลูกฝังจิตสำนึกประชาธิปไตยในหมู่ประชาชนไม่อาจทำได้โดยการส่งอาสาสมัครออกไปชี้แจงเรื่องราวเกี่ยวกับประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนเพียงชั่วครั้งชั่วคราวเท่านั้น หากแต่ต้องเกิดจากวิถีชีวิตที่มีการปฏิบัติกันอยู่สม่ำเสมอในหมู่ประชาชนตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน จนถึงประเทศชาติ 3. วิทยากรซึ่งเป็นซุคปฏิบัติภารกิจปฏิบัติหน้าที่เป็นเวลานาน แต่ได้รับค่าตอบแทนเป็นเบี้ยเลี้ยงเพียงเล็กน้อย ทำให้ได้รับความเคียดแค้นและเสียกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลตามเป้าหมายของโครงการ 4. ซุคปฏิบัติภารกิจไม่สามารถทำลายระบบความสัมพันธ์กันในเงื่อนไขของระบบอุปถัมภ์ซึ่งฝังรากลึกมานานได้ 5. โครงการนี้ได้รับงบประมาณจำนวนน้อยมาก จนแทบดำเนินการอะไรไม่ได้ 6. ซุคปฏิบัติภารกิจได้รับการอบรมเพียง 2-3 ชั่วโมงทำให้ไม่เข้าใจเนื้อหาของประชาธิปไตยที่จะไปเผยแพร่ได้คือพอ 7. การนำทหารเข้ามาเกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ประชาธิปไตยทำให้ประชาชน

ผลสำเร็จ	ปัญหา
	เห็นว่าทหารจะเข้าไปบังคับให้เป็นไปตามแนวทางที่ทหารต้องการ
	8. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ประชาธิปไตยส่วนใหญ่มีวิญญานของความเป็นประชาธิปไตยน้อยกว่าประชาชน
	9. ชุคปฏิบัติการบางคนในหลายพื้นที่ปฏิบัติงานในลักษณะที่เป็นหัวคะแนนให้กับพรรคการเมืองบางพรรคและนักการเมืองบางคน
	10. การคัดเลือกชุกปฏิบัติการกระทำกันอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ได้ผู้ที่ไม่มีความรู้ความสามารถไปปฏิบัติงาน
	11. ไม่มีการประเมินผลโครงการกันอย่างจริงจัง และขาดการวางแผนในระยะยาว
	12. ชุคปฏิบัติการบางคนไม่ค่อยให้ออกไปเผยแพร่ประชาธิปไตยหรือบางคนไม่เคยออกไปเผยแพร่เลยก็มี
	13. ชุคปฏิบัติการไม่สามารถโน้มน้าวจิตใจประชาชนให้เลิกเห็นแก่เงินชื่อเสียงได้ ถ้าหากว่ากำนันและผู้ใหญ่บ้านไม่ให้ความร่วมมือด้วย และในความเป็นจริงหัวคะแนนส่วนใหญ่ก็คือกำนันและผู้ใหญ่บ้านนั่นเอง และกำนันและผู้ใหญ่บ้านก็ตกอยู่

ผลสำเร็จ	ปัญหา
	<p>คืออิทธิพลของนายทุนและเจ้าพ่อระดับจังหวัด ซึ่งล้วนแล้วแต่มีส่วนได้เสียกับเงินหาเสียงทั้งสิ้น</p> <p>14. กระทรวงมหาดไทยและชุดปฏิบัติการไม่มีอุปกรณ์ในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ</p> <p>15. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยมีวัตถุประสงค์ที่ซ่อนเร้นอำพรางอยู่ในโครงการนี้</p> <p>16. เป็นการดำเนินการแบบต้ำน้ำพริกละลายแม่น้ำและขอไปที แต่ผู้อำนวยผลประโยชน์ให้กับพรรคการเมืองใหม่บางพรรค</p>

ที่มา : บทความและการให้สัมภาษณ์ในสื่อมวลชน

ความคิดเห็นจากการตอบแบบสอบถาม

ผลสำเร็จ	ปัญหา
<p>1. ประสบผลสำเร็จพอสมควร แต่เป็นผลสำเร็จเฉพาะหน้าและชั่วคราว</p> <p>2. ชุดปฏิบัติการมีความรู้ความสามารถและถ่ายทอดความคิดให้ประชาชนรู้ได้ดี</p> <p>3. ประชาชนมีความพร้อมและยอมรับ</p>	<p>1. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยไม่ใช้ว่าจะทำกันได้ง่าย ๆ เฉพาะหน้าก่อนการเลือกตั้งเท่านั้น แต่จะต้องเริ่มปลูกฝังกันตั้งแต่ในครอบครัว และในโรงเรียน</p> <p>2. ใช้เงินงบประมาณไปในทางที่ไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควร</p>

ผลสำเร็จ	ปัญหา
ในโครงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ไทย	3. ชุดปฏิบัติการส่วนใหญ่ทำคานาหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น ไม่ได้มีจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่แต่อย่างใด 4. ประชาชนไม่ค่อยให้ความสำคัญเท่าใดนัก เพราะขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี 5. ตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายยังไม่มีความเป็นประชาสัมพันธ์ จึงควรปรับปรุงและระงับโครงการนี้ไว้ก่อน 6. ชุดปฏิบัติการที่ไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์บางคนมีความรู้และจิตสำนึกประชาสัมพันธ์น้อยกว่าประชาชน 7. ชุดปฏิบัติการยังไม่เคยออกไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้านเลย

ที่มา : แบบสอบถาม

จากการที่ได้เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มต่าง ๆ ทั้งในส่วนที่เป็นผลสำเร็จ และส่วนที่เป็นปัญหา จะเห็นได้ว่าความคิดเห็นจากตัวแทนกระทรวงมหาดไทยเห็นว่าโครงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ระดับหมู่บ้านประสบผลสำเร็จเป็นอย่างมาก สำหรับส่วนที่เป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ในเวลาต่อมา ในขณะที่ความคิดเห็นจากชุดปฏิบัติการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ระดับหมู่บ้าน ความกึกกึ่งที่ปรากฏในสื่อมวลชน และความคิดเห็นจากการคอบแบบสอบถาม เห็นว่าโครงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ระดับหมู่บ้าน ประสบกับปัญหามากกว่าประสบผลสำเร็จ ซึ่งเมื่อความคิดเห็นยังคงแตกต่างกันอยู่อย่างนี้ การวิพากษ์วิจารณ์ในประเด็นต่าง ๆ ก็ยังคงมีอยู่อย่างกว้างขวางต่อไป

บทสรุป

การเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ซึ่งเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย จะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด นอกจากจะขึ้นอยู่กับการดำเนินงานที่เป็นไปตามหลักการและเหตุผลที่กำหนดไว้ เช่น การจัดตั้งองค์การบริหารในทุกระดับ การฝึกอบรมให้ความรู้ตลอดจนการมอบภารกิจให้กับชุดปฏิบัติการนำไปปฏิบัติ การสนับสนุนร่วมมือจากทุกหน่วยงานทั้งในระดับกระทรวง ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับตำบล และระดับหมู่บ้าน ตลอดจนการดำเนินงานทุกขั้นตอนให้เป็นไปตามโครงการที่กำหนดหรือสั่งการอย่างจริงจังและต่อเนื่องแล้ว ยังมีปัจจัยสำคัญอีก 2 ประการที่อาจกล่าวได้ว่ามีผลต่อความสำเร็จของโครงการนี้เป็นอย่างมาก กล่าวคือ

ประการแรก ชุดปฏิบัติการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน จะต้องเข้าใจในภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้ต้องแท้ มีความอดทน และสามารถกำหนดกลยุทธ์ในการโน้มน้าวจิตใจประชาชนให้ปรับเปลี่ยนทัศนคติเพื่อสร้างอุดมการณ์ใหม่ให้เกิดขึ้น คือการมีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ไปออกเสียงเลือกตั้งด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่เห็นแก่อำมีสสินจ้างหรือคดอยู่ใต้อิทธิพลของผู้ใด มีจิตสำนึกทางการเมืองที่ถูกต้อง และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยชุดปฏิบัติการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านจะต้องดำเนินการดังนี้⁵

- 1) ประสานงานกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รวมทั้งสภาตำบล คณะกรรมการหมู่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง เพื่อรับทราบปัญหาของหมู่บ้าน
- 2) รวบรวมปัญหาของหมู่บ้าน ตลอดจนความคิดเห็นในการแก้ปัญหา เสนอนายอำเภอทราบ เพื่อติดตามให้ความช่วยเหลือหรือแนะนำในระดับสูงต่อไป
- 3) สอดแทรกและปลูกฝังจิตสำนึกในหมู่คณะกรรมการต่าง ๆ ว่าจะต้องแก้ปัญหาของหมู่บ้านด้วยตนเอง เพื่อจะให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันมากขึ้น ถ้าเกินความสามารถที่จะช่วยเหลือตนเอง ก็จะเสนอไปยังระดับสูงต่อไป
- 4) สอดส่องพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายเสียง โดยร่วมมือกับจังหวัด และอำเภออย่างใกล้ชิด

5) ร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ เพื่อดูแลให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม และปราศจากการซื้อเสียง

ประการที่สอง ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วม ให้ความสนใจ และรักษาสีหิในการเลือกตั้งของตนเองไว้อย่างเหนียวแน่น โดยไม่ยอมตกเป็นเครื่องมือของนักการเมืองบางคนที่มีพฤติกรรมในการซื้อเสียง ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้คนดี มีความรู้ความสามารถ ได้มีโอกาสเข้าไปทำหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะผู้แทนของปวงชนชาวไทยต่อไป

การเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ดังเช่นที่รัฐบาลและกระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการอยู่นี้จึงอาจจะประสบผลสำเร็จมากกว่าที่เป็นอยู่ก็ได้ถ้าทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสังคมไทยมากยิ่งขึ้นกว่านี้ ขอเพียงแต่ให้ทุกฝ่ายออกหน้าออกตาวิพากษ์วิจารณ์ที่ล้นแล้วแต่หวังดีต่อประเทศชาติด้วยกันทั้งนั้นบ้างก็แล้วกัน

เชิงอรอด

¹รายงานพิเศษ, "รายงานการศึกษาเกี่ยวกับการซื้อคะแนนเสียงและการทุจริตในการเลือกตั้ง : ข้อเท็จจริงและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย," ผู้แทนราษฎร, ปีที่ 4 ฉบับที่ 32 เดือนเมษายน 2532, หน้า 8.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 8.

³กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, คู่มือเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน (แผ่นพับ). และกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, คู่มือชุดปฏิบัติการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2534).

⁴สำนักงานปลัดกระทรวง และสำนักงานสภานิติศาสตร์ กระทรวงมหาดไทย, "หนังสือชี้แจงการเสนอข่าวโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน," สยามรัฐ, 29 มิถุนายน, 2534.

⁵ร้อยตรีเบญจกุล มະกะระรัช, "การรณรงค์เพื่อป้องกันการซื้อเสียงในการเลือกตั้งและเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน (ผบม.)," เทศาภิบาล, ปีที่ 86 ฉบับที่ 8 สิงหาคม 2534, หน้า 53-54 และ ธงชัย เตชะธิตี, "ข้อเสนอแนะ : หลักการสำคัญในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการเผยแพร่ประชาธิปไตยประจำหมู่บ้าน," ท้องถิ่น, ปีที่ 31 ฉบับที่ 7 กรกฎาคม 2534, หน้า 32-34.

